

SAKSFRAMLEGG

Sakshandsamar: Ragnhild Lønningdal	Arkivkode: FE-140
Arkivsaksnr: 20/109	Løpenr: 23/4841
Sakstype: Politisk sak	

SAKSGANG

Styre, utval, komité m.m.	Møtedato	Saksnr
Naturutvalet	30.05.2023	015/2023

KDP Akvakultur - dialogmøte med Statsforvalteren og videre arbeid med akvakulturplanen

30.05.2023 Naturutvalet:

Handsaming i møtet:

Svar på motsegn fra Statsforvalteren, foreslått av Karl Bård Kollbotn, Framstegspartiet
Statsforvalteren har ved sin «motsegn» i realiteten stoppet all videre utvikling av næring i sjø i Samnanger kommune. Dette vil nå gjelde både for: Laks, ørret, blåskjell, kamskjell, tang/tare og alle andre former for oppdrett. I «motseggen» gir det heller ikke åpning for å utvide de anleggene vi allerede har i fjorden. Det betyr tapte inntekter og arbeidsplasser i kommunen vår. Heller ikke anlegget ved Sagen får utvide anlegget sitt, slik det kommer frem i konklusjonen til Statsforvalteren. Dette er et «tett» anlegg og alt avfall blir tatt vare på og blir tatt til land. Fiskeridirektoratet har ikke fremmet «motsegn» til forslaget fra Samnanger kommune.

Statsforvalteren har i realiteten stoppet all utvikling av næring i sjø – også for lukkede anlegg. Samnanger kommune har i sin plan allerede tatt ut anlegg innerst i fjorden, til fordel for etablering av to nye lokasjoner ytterst i fjorden – dette er nå heller ikke mulig med Statsforvalteren sitt forslag. Samnanger kommune har i sine formuleringer i tillegg sagt at dette skal være 0-utslippsanlegg. Dette er dramatisk for en næring som finner nye og gode miljøløsninger hver eneste dag. Samnanger kan se for seg at det kan være former for «oppdrett» i fremtiden, som kan gi både arbeidsplasser og inntekter til kommunen og som ikke legger nye miljøbelastninger til Samnangerfjorden. Dette vil Samnanger kommune være åpen for i årene som kommer. Derfor vil vi utfordre Statsforvalteren i sin «motsegn».

Vi kan heller ikke se bort fra at ny teknologi i fremtiden vil gi muligheter for videreutvikling av denne viktige næringen i fjorden vår. Denne teknologien vil ikke Samnanger kommune la stå uprøvd, slik at nye og viktige arbeidsplasser kan gå tapt.

Vedtak i Naturutvalget:

Samnanger kommune vil arbeide videre med planforslaget jf. innspill i oppsummeringen fra Statsforvalteren datert: 11.05.2023 m/referanse 2020/18039. Samnanger kommune vil arbeide videre med innspill kommunen har mottatt som angår «fråsegner/motsegner».

Med bakgrunn i det arbeidet vil vi på nytt be om mekling jf. Plan og bygningsloven § 5-6. Samnanger kommune vil legge føringer for nye anlegg, som gir tiltak for miljøtilstand i fjorden vår.

framlegg sak 15/23, foreslått av Monica Tjønna, SenterpartietUavhengig representant
Samnanger kommune ynskjer mekling med statsforvalteren om Akvakulturplanen.
Monica Tjønna og Karl Kollbotn foreslåes som meklere på vegner av kommunen.

Monica (ua) og Karl (frp)

Denne saka vart handsama som den første i dette naturutvalsmøte.
ABO v/ Sarah Fagertun Eggereide hadde presentasjon om status i prosjektet og vegen vidare.
Representantane i naturutvalet diskuterte saka, og stilte ei rekkje spørsmål til Eggereide og til administrasjonen. Einingsleiar teknisk drift, Ragnhild Lønningdal og kommunalsjef samfunnsutvikling, Hilde-Lill Våge svarte på spørsmål saman med Eggereide.
Presentasjonen frå ABO ligg som vedlegg til denne protokollen.
Karl Bård Kollbotn (Frp) sette fram eit framlegg til vedtak.
Dette framlegget trekte han tilbake etter at Kollbotn og Monica Tjønna (uavh.) sette så fram eit framlegg til vedtak saman.
Framlegget frå Kollbotn og Tjønna vart samrøystes vedteke.

NAT- 015/2023 Vedtak:

Samnanger kommune ynskjer mekling med statsforvalteren om Akvakulturplanen.

Monica Tjønna og Karl Kollbotn vert foreslått som meklarar på vegne av kommunen.

Rådmannen sitt framlegg til vedtak:

Samnanger kommune bed Statsforvaltaren om mekling over planframlegget til kommunedelplan for akvakultur i sjø, som var til offentleg ettersyn 16. juni til 26. august 2022.

Dokument som er vedlagt:

Saksframlegg med vedtak.pdf
Fråsegn til kommunedelplan for akvakultur i Samnanger kommune - Vestland fylke
Forslag til kommunedelplan for akvakultur i sjø Samnanger kommune - uttale
Uttale frå Bjørnafjorden kommune til kommunedelplan for akvakultur i sjø for Samnanger kommune
Uttale NJFF plan akvakultur Samnanger
Samnanger – kommunedelplan for akvakultur i sjø – uttale
Uttale akvakulturplan
Høringsinnspill akvakultur Samnanger august 2022
Høringsinnspill til kommuneplan for akvakultur i sjø.
Fråsegn - Samnanger - kommunedelplan for akvakultur i sjø
NVE si fråsegn - Offentleg ettersyn - Kommunedelplan for akvakultur i sjø - Samnanger kommune
Høyringsuttale Kommunedelplan for akvakultur i sjø 2022
Vedrørande kommunedelplan for akvakultur i sjø for Samnanger kommune – arealendringar rundt eksisterande akvakulturanlegg
Samandrag frå dialogmøte med Samnanger kommune 04.05.2023 vedkommande kommunedelplan for akvakultur i sjø

Dokument som ikkje er vedlagt:

Plandokumenta til kommunedelplan for akvakultur, desse ligg tilgjengeleg på kommunen si heimeside: <https://www.samnanger.kommune.no/aktuelt/nyheiter/offentleg-ettersyn-av->

Saksopplysningar:

Bakgrunn for saka:

Samnanger kommune har fått utarbeidd ein kommunedelplan for akvakultur som låg ute til offentleg ettersyn i perioden 16. juni til 26. august 2022. Statsforvaltaren varsla i brev av 28.08.22 med fråsegn til planen at dei hadde vesentlege merknader til planframlegget, og kommunen vart invitert til dialogmøte om saka. Dersom kommunen ikkje ynskte dialogmøte ville fråsegna vera å rekna som ei motsegn til planframlegget.

Kommunen bad om dialogmøte 16.03.23, og Statsforvaltaren inviterte aktuelle partar i saka til dialogmøte den 04.05.23. Statsforvaltaren, Fiskeridirektoratet og Samnanger kommune deltok på møtet, medan NVE og Kystverket meldte avbod. Begge instansar meldte at dei likevel la til grunn at deira merknadar til planframlegget ville bli tekne omsyn til i det vidare arbeidet med planen.

Fakta grunnlag, problemskildring og moglege løysingar:

Statsforvaltaren sendte oss 11.05.23 brev med samandrag/referat frå dialogmøtet, og konklusjonen i brevet skildrar godt problempunkta med planframlegget og moglege løysingar:

«Samnanger kommune hadde ein svært god inngang til dette planarbeidet gjennom kommunestyret sitt vedtak av mål for planprogrammet. Formelt har likevel Statsforvaltaren fremja motsegn til planforslaget slik det ligg føre, grunna den kritiske miljøtilstanden i fjorden og mangelfull utgreiing av den samla og heilskaplege belastninga i fjordsystemet. Det er ikkje rom for ytterlegare forverring av situasjonen, og konsekvensutgreiinga må gje konkrete svar på både no-tilstand og konsekvensar av tiltenkte tiltak for m.a. miljøtilstand, laks/sjøaure, gyteplassar osb. Dersom utgreiingane viser at det kan vere rom for nye tiltak, så må det leggjast tydelege føringar for desse i føresegnene til planen.

Formelt står difor motsegna framleis ved lag. Kommunen må difor anten:

- a. arbeide vidare med planforslaget, jf. innspel gjeve i denne oppsummeringa og i sjølve dialogmøtet, i tillegg til dei innspela som kommunen alt har motteke gjennom tidlegare mottekne fråsegner/motsegner.
- b. be om mekling jf. plan- og bygningslova § 5-6.»

Me finn det også relevant å ta med eit lengre utklipp frå Statsforvaltaren sitt samandrag, då det gjev eit godt overblikk også over tilstanden i fjorden og kva Statsforvaltaren sine synspunkt i saka går ut på:

«Egil Hauge orienterte om Statsforvaltaren sine synspunkt, nasjonale føringar, og fråsegna/motsegna til planforslaget. Planlegging i sjø bør primært gjerast i samarbeid mellom kommunar som soknar til same fjordsystem. Av den grunn har Statsforvaltaren fleire gonger gjeve tilbod om skjønnsmiddel for å stimulere til samarbeid mellom kommunar med tanke på å få på plass ein heilskapleg og overordna plan for forvaltning av sjøareala, men utan å lukkast. Når det er sagt, så har likevel Samnanger eit heilt korrekt utgangspunkt for dette planarbeidet gjennom kommunestyret sitt vedtak om mål for planprogrammet:

Fjordsystemet og naturmangfaldet sine tålegrenser skal ikkje overskridast og det skal vere eit produksjonsmessig overskot av ville lakse- og sjøørretstammer i dei elver i Samnanger som har dette. Akvaplanen skal foreslå tiltak som støttar opp under denne målsettinga. Samnanger kommune ynskjer å betre ivareta både miljøet i sjøen og våre villfiskstammer i kommunen sin fjord og sjø. Vi vil ha ein nullutsleppsvisjon for forureining av kjemikalier/medisinsk utslepp og skadeleg slam i kommunen sin fjord.

Utfordringa er at miljøtilstanden i fjorden allereie er kritisk. T.d. slit både villaks og sjøaure hardt i

dag. Og som det og gjekk fram av kommunens presentasjon, så er miljøkartlegging «ferskvare».

Kommunen ønskte at Statsforvaltaren kom med meir detaljerte og konkrete tilbakemeldingar på kva kommunen kan gjere for å imøtekomme Statsforvaltaren si motsegn, gjerne med døme på føreseigner.

Statsforvaltaren svarte på dette ved å seie at planen må setje rammer og gje tilstrekkelege føringar for arealbruk. Føresegnene må difor t.d. ha miljøkrav som sikrar at tiltak ikkje forverrar situasjonen/ miljøtilstanden i fjorden. Vidare er førebels konsekvensutgreiinga (KU) mangelfull med omsyn til vurdering av den samla belastninga i fjordsystemet. Det er såleis ikkje mogeleg å konkludere med tanke på kva som eventuelt er mogeleg å opne opp for av tiltak.

Generelt er det slik at planarbeidet skal gjere greie for om areala er eigna for tiltenkt bruk eller ikkje med utgangspunkt i gjeldande rammer og føringar. Per i dag er ikkje dette tilstrekkeleg vurdert.

Tom N. Pedersen la til at det i den indre delen av Samnangerfjorden er null kapasitet for auka utslepp, samstundes som og fjordsystemet elles er godt utnytta. Sjølv «lukka anlegg» medfører monalege utslepp, og vidare; per i dag finst det ikkje teknologi som gjer at ein unngår å forverre situasjonen med tanke på utslepp dersom ein opnar opp for nye tiltak. Dermed vil ein i dagens situasjon ikkje klare å tilfredsstille eit miljøkrav om null utslepp. Såleis er det vanskeleg å sjå føre seg at det er rom for nyetableringar som medfører utslepp av m.a. organisk materiale og uorganiske næringssalt. Eventuelle lokalitetar for tare må og utgreiast, viss det er aktuelt. (...)

Når det gjeld utviding av eksisterande anlegg, så er heller ikkje det mogeleg dersom det medfører auka (negativ) miljøpåverknad. Det må difor i planen setjast tydelege rammer (miljømål/krav) for ei eventuell utviding av areala.»

Uttalar frå andre:

Til det offentlege ettersynet av kommunedelplan for akvakultur kom det følgjande uttalar, og desse er vedlagt:

Vestland fylkeskommune

NVE

Statsforvaltaren i Vestland

Fiskeridirektoratet

Kystverket

Samnanger næringsforum

Fiskarlaget Vest

Samnanger jeger- og fiskerlag

Norges jeger- og fiskerforbund

Bjørnafjorden kommune

Kristina Sandvik

Mona Nordvik, Tove Nordvik og Synnøve Øien

Det er også vedlagt brev av 11.05.23 frå Statsforvaltaren med samandrag av dialogmøtet, samt eit brev av 09.05.23 frå Fiskeridirektoratet til Statsforvaltaren med deira oppfølgjande kommentar til dialogmøtet.

Vurderingar og konsekvensar:

Statsforvaltaren er tydelege på at miljøtilstanden i fjorden tilseier at det er lite pårekeleg at det vil bli gjeve utsleppsløyve til auka aktivitet i denne delen av Samnangerfjorden, så snart den auka aktiviteten fører til utslepp av m.a. organisk materiale og uorganiske næringssalt. Eventuelle lokalitetar for tare må også utgreiast, dersom det er aktuelt. Statsforvaltaren etterlyser også ei grundigare utgreiing av den samla og heilskaplege belastninga i fjordsystemet, som dei kan leggja til grunn for å vurdere om det i det heile teke er mogleg å tenkja seg meir akvakulturaktivitet i Samnanger kommune sin del av Samnangerfjorden. Det er særskilt uklårt for oss kva meir ein kan få til

med planframlegget ved å bruka ytterlegare ressursar på å utgreia planen ut over det som allereie er utført, utan å gjera større kartleggingar av miljøtilstanden i fjorden. ABO Plan og arkitektur har nytta eksisterande kunnskapsgrunnlag, supplert med to kartleggingar av utvalde punkt i ytre del av fjorden, og gjeve ei omfattande skildring av heile fjordsystemet og den samla belastninga. Me rår difor til å vurdere å gjennomføra mekling i saka, i tråd med plan- og bygningslova § 5-6, slik at det kunnskapsgrunnlaget som ligg føre dannar grunnlaget for meklingsresultatet. Her meiner me at Fiskeridirektoratet sitt brev til Statsforvaltaren i etterkant av dialogmøtet er med på å underbyggja at det i alle fall er mogleg å forsøka å få aksept for at dei etablerte lokalitetane Sagen og Nygård kan få utvida sine område i planframlegget, utan at det opnar for meir utslepp.

Fiskeridirektoratet skriv i sitt brev til Statsforvaltaren:

«Ei justering/utviding av arealet som er opna for akvakultur i arealplan, inneber i seg sjølv ikkje ein auke i MTB. Eit løyve til auka MTB på dei to aktuelle lokalitetane, vil krevje løyve etter forurensningslova. I møtet oppfatta vi at Statsforvaltaren gav signal om at det ikkje kan påreknast forurensingsløyve til auka produksjon innan fiskeoppdrett i kommunen sitt sjøområde i Samnangerfjorden.

Arealjusteringar- og utvidingar ved eksisterande lokalitetar vil kunne gje rom for betre driftstilhøve, noko som kan vere til fordel både for dei som driv lokaliteten, fiskevelferda og for miljøet/omgevnadane rundt.

Med dette som bakgrunn, ønsker Fiskeridirektoratet i denne konkrete saka å føreslå ei løysing der

- områda VA1 [utviding Sagen] og VA4 [utviding Nygård] vert lagt ut til akvakultur-føremål i planen
- det kjem fram av planomtalen at det ikkje er påreknaleg med forurensingsløyve til auka produksjon av fisk i tilknytning til dei to lokalitetane

På den måten kan planen gje rom for at stålanlegg på lokalitetane kan bli bytt ut med merder av plastringar, utan at fjordsystemet vert ytterlegare belasta.»

Avslutningsvis er det verd å nemna at Vestland fylkeskommune i sin uttale stilte seg positive til kommunedelplanen slik den låg ute til offentlig ettersyn, og dei skildrar planen som eit «fagleg godt og oversiktleg planarbeid». Vedtak i fylkesutvalet 20.09.2022 utgjør uttalen frå fylkeskommunen, og dette var også fylkesrådmannen si faglege innstilling til saka:

Vedtak sak 203/22:

1. Fylkesutvalet meiner kommunen legg fram eit fagleg godt og oversiktleg planarbeid, og er positive til prosessen kommunen har hatt med forvaltninga og den aktuelle næringa. Planframlegget bidreg til føreseie og berekraft for ei næring i utvikling, og dessutan til å sikre verdiar for ålmenta i og tett på Samnanger kommune.
2. Fylkesutvalet ser det som positivt at planen legg til rette for utviding av to eksisterande oppdrettslokalitetar, og slik bidreg til berekraftig og framtidsretta utvikling for akvakulturnæringa i kommunen.
3. Fylkesutvalet meiner det er positivt at kommunen har sett miljøkrav for dei to nye areala som er lagt inn i den sørlege delen av kommunen, med bakgrunn i miljøtilstand for vatn, og vidare at dei gamle akvakulturområda som ikkje er i bruk, vert teke ut i planen.

Konklusjon:

Me rår til at Samnanger kommune bed Statsforvaltaren om mekling over planframlegget til kommunedelplan for akvakultur, som var til offentlig ettersyn 16. juni til 26. august 2022.